

Orbán János Dénes

Székely ökumenizmus

(nyeletlenkedés)

Hajdanán – még az ökumenizmus hajnalán – Székelyországban is történt egy próbálkozás a keresztény felekezetek egymáshoz közeletítésére. Szükség is volt rá, ugyanis híres erdélyi vallástolerancia ide vagy oda, nemcsak a lokálpatriotizmus, hanem a pápizmus iránti ellenszenv miatt is vésték rá a protestánsok egy sírkőre a székelyudvarhelyi temetőben, hogy „ITT ES JOBB MINT CSÍKBAN”, s a buzgó pápista csíkiak szinte olyan szívesen bicskázták volna meg az udvarhelyszéki eretnekeket, mint az oláhokat.

Történt, hogy pár nagyokos még a háború előtt kitalálta, hogy szervezzenek ökumenikus búcsút, mert nyakunkon az oláh, s a felekezeti széthúzás a székelységet csak gyengíti.

Sokáig vitatkoztak a helyszínen, melyik szádokfa alatt gyülekezzenek, hogy az se a pápistáknál, se a kálomistáknál, se a lutheránusoknál, se az unitáriusoknál ne legyen. Kiagyalták végül, legyen Kápolnásfalu és Szentegyháza között félúton, a lokon. Először ugyanott, ám a lázon akarták tartani, de az evangélikusok tiltakoztak, hogy náluk a láz egyebet jelent, s milyen maláriás helyre akarják vinni őket. Na, tákoltak egy szószéket, s azzal meg is hirdették, hogy ekkor s ekkor gyűljön a székelység, mert aztán most végképp meglesz a nagy felekezeti összebékülés.

Békével csalogatni a székelyt olyan, mint munkával az oláht, még egy-egy papot is alig találtak, aki beszédet mondjon. Végül sikerült rábírnivalahogy az udvarhelyi református tiszteletest, a székelyderzsi unitárius esperest, a szentsimoni katolikus plébánost és az apácai evangélikus lelkészt.

Ebéd utánra volt meghirdetve a nagy esemény, de a papok már ebédre megérkeztek. A szervezők jóféle berbécstokánnal és

pánkóval várták őket, s hát milyen is volna egy székelly lakoma ptyókabor és oroszhegyi háziszóttos nélkül... Elég az hozzá, hogy mire a hívek megérkeztek, mind a kétszázan, akik a hétszáz ezer lelket számláló székelységből kíváncsiak voltak, a tiszteletes urak már túl voltak azon a bizonyos poháron, ami az ömlengő, ölelkező cimboraságot átlendíti a ránkor – a kötözködés – terepére.

A sorrendet az Úrra bízták, s a sorsolás szerint a református lelkésznek kellett elsőként prédikálnia. Dühüben forgó, gülü szemekkel lépkedett fel a szószékre, s igaz, ökumenikus beszédet mondott, hogy így meg úgy, s hogy a székelyeknek össze kell fogniuk az igaz Úristenben a nagy haragosunk ellen, aki a bűnt reánk hozta, s a tisztátalan, setét fajzatját Székellyországból ki kell seprűzni. De hogy ki az a nagy haragos, azt szó szerint ki nem mondta. Hogy megbizonyosodjon, valaki a hallgatóságból békiáltott:

– A Sátán az, ugye?

Mire tisztelendő uram visszarikoltott:

– Az oláh, te berbécs!

Ettől aztán nagy élénkség kerekedett, s lelkesen meg is tapsolták a tiszteletest, ami pedig nem szokás.

Az evangélikus lelkész következett. Apácáról jött a szerencsétlen, de csak félig volt csángó, félig szász volt, s a teológiát is németül járta ki. Apácán már megszokták, hogy töri a nyelvet, itt viszont erőst meglepődött mindenki, hogy ilyeneket hallott:

– Mert olyan asz emper élete, mint a péka. Kimetyen a part-ra, otamety a gólya, s hamm, bekapja. S klapp-klapp, voltunk s nincsünk. S most, amikor itt van a szép talfasz, bimbasznak a fák, s kéne alapicsátok, gyarapicsátok, szarapicsátok a népet, most mekhalsz.

Azt se tudták a székelyek, mit csináljanak, hogy állják meg röhögés nélkül, mert na, a székelly azért istenfélő fajzat, szinte úgy reszket az Úrtól, mint a feleségétől, s papot ki nem röhög.

Amíg kollégái prédikáltak, a simoni pap a reverenda alá rejtett évegből az otthonról hozott rezes pálinkát mind békortyolgatta, s mikor a szószékre feltántorgott, már elég elé volt. Meg is mondta

a nagy igazságot: lesz itt ökumenizmus, nincs is neki baja azokkal, akik a szentháromságba hisznek, de olyanok is vannak itt, akik szerint egy az isten, s az se biztos. Ha azok a szentháromságot béismerik, s nemcsak a Mennyei Atyát imádják, hanem Jézus Krisztushoz s a Szentlélekhez is fohászkodnak, de Szűz Máriát sem felejtik ki, na akkor ő lesz az első, aki adományokat gyűjt, hogy itt a Hargitán egy ökumenikus, nagy székelly fatemplomot emeljenek.

Na, ez tetszett erősen mindenkinek, aki nem unitárius volt, mert összebékülés ide vagy oda, legyen rend. Kíváncsian várták hát, mit mond erre az unitárius kolléga.

A körmönfont unitárius góbé cseppet dülöngélve, de komótosan lépkedett fel a szószékre, ahol elővette az évegét, és fondorlatos prédikációba kezdett:

Erőt, egészséget kívánok minden székelly felebarátomnak az egy igaz Isten nevében. Nekem nem kell az évegemet a reverenda alatt bujtogatnom, met az én vallásom nem tiltja, s a Bibliában sem írja sehhol, hogy unitárius székelly embernek pálinkát innya nem szabad. Nálunk, Derzsen az istentisztelet előtt az éveg körbejár, hogy ihletettebben hallgassuk az igét, s térgyepelni sem kell egyfolytában, mint Csíkban, met csak a bűnös ember hull térdre. Úgyhogy igyatok testvéreim, s hallgassátok meg példabeszédemet, mert bizony mondom, tanulságos lesz erőssen.

Az unitárius atyafi meghal, s mivel a Mennyország kapuját Szent Péter őrzi, aki eszeveszett pápista, oda bé nem engedik, s így a Pokolra kerül. Há uram, ahogy a Pokol kapuján bélép, há ott áll Durumó s a többi ördög, s eszevissza ölelgetik. Isten hozott a Pokolban, édes koma, monnyák neki, gyere met mán elé van készítve neked egy szép nagy ház, amiben lakni fogsz, s a báli priccsesnadrág, met itt mindennap báli multság van. S tényleg, akkora szép házhoz vitték, olyan a falujába nem vót, s a tyúkok, malacok s tehenyek el vótak látva, az istálló kitararítva, azzal foglalkozni nem kellett. S olyan szép, finom úri nadrág, s fain lájbi s vasalt ing, amilyen ott vót, bizony eddig nem adatott meg a szegény székelly embernek.

Fel es ötözött szépen, s már cibálták es a bálba. Az vót aztán egy bál, annyi csudaszép cinka forgolódott ott, hogy az ember asse tudta, a fejit merre kapkodja, hogy a szeme ki ne guvadjon. S amerre néztél, egy anyóst, egy vénasszonyt, egy borsószalmába való taplocát ott te nem láttál, a fosküpi nem vót ott, csak a szépleányok, akik mind arra vártak, hogy ölelgessék, csókolgassák őket. S hátul a nagy kert tele vót szénabuglyákkal, hogy ott guzsalyoskodni lehessen, s a zenészek, a legjobb cigányördög fajtaból valók, olyan szerelmetes nótákat húztak, hogy akkora vót ott a boldogság, mint a mesékben.

Ámult-bámult az ember, de aztán nem foglalkozott, met egy szép, szőke cinka az ölibe ugrott s kércinkedett neki, hogy úgy szereti, de olyan forró nagy szerelemmel, hogy már mehetnek is a szénabuglyába vagy haza vagy az oltárhoz is akár. Szinte meg es nőszült, csak Durumó lebeszélte, hogy ne kolontoskodjék, met itt nem úgy van, mint a földön, hogy eszeházasodnak, s aztán a mézeshetek után ölik meg egymás életit, itt csak mézes- s innapnapok vannak. S úgy es lett, másnap már egy barna leány szökött az ölibe s mind így, s dőböcskölt az atyafi a szerelem édes mocsarában heteken keresztül, s hinni nem akarta, hogy ez lenne az a szörnyűséges pokol.

Hanem egy délelőttön – met ott nem virnyadatkor kellett kelni – úgy ébredt, hogy ő most inkább a bálból elkésik, de alaposan körülnéz, met ejszen itt valami nincsen rendjén, nem erről vót szó odafenn, egész életiben azzal jeszgették, hogy eccer az ördög elviszi, s aztán neki annyi.

El es indult, s ment jobbra, ment balra, de akármerre sétált, mindenütt csak parkok vótak, de százszor szebbek, mint Barassóban, csicseregtek a madárkák, s a fákon édes gyümölcsök termettek, s egyben se vót nyű. Közbe-közbe egy-egy ördögöcske elibe szökent, s kínálta egy nagy tárlól abált szalonnával, burduftúróval s kibédi hagymával, s bort es adtak, de az nem krumplibor vót, hanem tokaji, s pálinkából is csak a legjobb oroszhegyit tőtötték.

Már szinte visszaindult, hogy a bálra felkészülődjék, amikor nyöszörgés ütötte meg a fülit, s ahogy a hang irányába elindult,

renyődözést es hallott. Ment, ment, s a hangok mind erősödtek s rémisztőbbek vótak, s eccer csak egy falhoz elért. Fel es kapaszkodott reá, s akkor aztán ott vót az igazi pokol: bühnagy kanördögök forgatták nyáron, főzték üstben a kárhozottakat, s ami kínzószerszám a világon s a túlvilágon létezik, az mind ott vót, s mind használták. S vót olyan nyöszörgés, óbégatás, sivalkodás, herregés, mint annak a rendje, s iszkirilt es vissza az atyafi Durumóhoz, nagy felháborodottan, nagy kétségbeesetten. Tudtam, tudtam, hogy csak pogocsa ez az egész, ordította Durumónak, jól megbolondítotok, a szépeszemet elveszitek s aztán a büh nagy gyakfát az én valagamba es beléveritek, az üstbe engem es beléültettek, s kénoztok az idők végezetéig.

Ugyan, édes komám, veregette meg a vállát Durumó, te csak ne mind foglalkozz. Menj haza, öttözz fel szépen, met ma különösen nagy mulatság lesz, szüreti bál, s a legszebb cinkák jönnek, még szerecseny es lesz közöttük. Az a katolikusoknak van. Azok úgy szeretik.

Azzal az esperes kortyolt még egyet az évegből, lekászálódott a szószékről, s tette is Kápolnásfalu felé. Olyan kacskaringós volt a beszéd, hogy még a kucifántos eszű csikiaknak is hosszú percekbe tellett, amíg megkondult az agyukban. Fel is paprikázódtak erőssen, s fogták a mustrángot, mert egyebet nem hoztak magukkal, hogy hol az a beste derzsi pap, mert nadrágszíjat hasítanak a hátából, a gerincét pedig eltörik. Na de a reformátusok, akik eddig két kézzel fogták a hasukat, nehogy kikacagják a belüket, sem voltak restek: előrángatták ők is a mustrángot, s azzal nyessed! Egyedül az evangélikusok álltak a szélén, mert ők a beszédnek az értelmét fel nem fogták, s csak akkor szöktek kukkba, mikor a reformátusok es katolikusok felidegesedtek azon, hogy az evangélikusok fel sem idegesedtek.

Ezalatt a derzsi unitárius esperes már rég Kápolnásfalunál járt, s vele mind a tizenhét híve, meg-meghúzva az évegből a jóféle kokozzapálinkát, s röhögve csúful, hogy milyen erőssen felpeseterelték a pápistákat.

Így esett, hogy a székely ökumenikus búcsú feloszlott, s csak azért nem tört ki a bicskás vallásháború, mert másnap Hitler lerohanta Lengyelországot.

A nagy közös felekezeti fatemplom felépítése a Hargitán még azóta is várat magára.

(Részlet a *Véres képeslap Erdélyből* című, székely nyeletlenkedéseket tartalmazó kötetből.)

